

2

3 **Luonto vastuullamme – Vihreiden luonnonsuojeluohjelma**

4

5 *Puoluehallituksen esitys 3.2. valtuuskunnalle 3.-4.3.2018*

6

8 *Tuhansia vuosia ihminen on löytänyt kotinsa, identiteettinsä, laulunsa ja jumalansa metsien*
9 *uumenista ja vesien syleilystä. Myyttiset maisemat ovat antaneet elämän sekä metsän*
10 *hengille että ihmisille. Profiilikalliot ja kuvat, tuntureiden palvontapaikat tai pyhät seidat ovat*
11 *olleet täällä asuneiden ja kulkeneiden kansojen kulttuurinen voima. Yhä tänään ihmisen*
12 *luontosuhde on luovuuden, sekä henkisen että fyysisen hyvinvoinnin perusta.*

13

14 **JOHDANTO**

15

16 Luonnon monimuotoisuuden hupeneminen on ilmastonmuutoksen ohella maailman suurin
17 ympäristöongelma. Luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen vaikuttaa eniten
18 ihmistoiminta, metsien ja muiden elinympäristöjen häviäminen ja pirstoutuminen sekä
19 eläinten liiallinen pyynti. Myös nopea ilmastonmuutos vaikuttaa luonnon monimuotoisuuden
20 vähenemiseen. Juurisyinä ovat väestön ja luonnonvarojen kulutuksen globaali kasvu.

21

22 Luonnon monimuotoisuuden säilyminen on elintärkeää ihmiskunnalle, sillä se vaikuttaa
23 ekosysteemien kykyyn tuottaa elämälle välttämättömiä ekosysteemipalveluita, kuten
24 puhdasta vettä ja ilmaa sekä luonnosta saatavia tuotteita. Metsät, meret ja maaperä sitovat
25 hiiltä ja sen määrään ihmisen toiminnalla on suuri merkitys. Tuoreiden tutkimusten mukaan
26 luonnon monimuotoisuudella on suuri merkitys ihmisen fyysiselle ja psyykkiselle terveydelle.
27 Luonnon monimuotoisuudella on myös kansainvälisesti tunnustettu itseisarvo.

28

29 Käynnissä oleva kuudes sukupuuttoaalto on ilmastonmuutoksen lisäksi nykylajien ja
30 ihmiskunnan tulevaisuuden kohtalonkysymyksiä. Kaikista maailman villieläimistä on arvioitu
31 kadonneen vuosien 1970–2012 aikana yli puolet. Uhanalaisten lajien määrän kasvun lisäksi
32 useiden yleisten lajien populaatiot ovat pienentyneet huolestuttavasti.

33

34 Arvioiden mukaan Suomessa joka kymmenes laji on uhanalainen, todellisuudessa
35 uhanalaisia lajeja saattaa olla vielä enemmän. Suomessa esiintyvistä 75 nisäkäslajista
36 uhanalaisia ja silmälläpidettäviä lajeja on molempia seitsemän, linnuista yli kolmannes on
37 todettu uhanalaisiksi. Noin neljästä sadasta luontotyypistämme uhanalaisia on arvioitu olevan
38 puolet. Katoavia luontotyyppiä esiintyy tuntureilta merenrantaniityille, lehdoilta soille,
39 metsälaitumilta saaristoon.

40

41 Vihreiden luonnonsuojeluohjelman painopisteenä on luonnon monimuotoisuuden
42 vähenemisen pysäyttäminen. Suomen on täytettävä kansainväliset sitoumukset, jotka
43 olemme tehneet tähän tavoitteeseen pääsemiseksi. Mikäli haluamme ihmisen ja ympäristön

44 kannalta kestäväen tulevaisuuden, johon kuuluu monimuotoinen, rikas luonto, kulutus on
45 saatava laskemaan.

46

47 Ympäristön- ja luonnonsuojelu ovat vihreän politiikan ytimessä. Aihe on laaja ja monisyinen,
48 joten se eri osa-alueita käsitellään eri ohjelmissa. Ilmastonmuutoksen hillintää käsitteleviä
49 ohjelmia ovat Vihreiden energiavisio 2035 ja Vihreiden neljä teesiä ilmastopolitiikasta
50 Pariisin kokouksen alla. Vuoden 2018 aikana valmistuu maatalousohjelma, jossa käsitellään
51 myös maatalouden luonnonsuojeluun liittyviä toimia sekä eläinten oikeuksia käsittelevä
52 linjapaperi. Lähitulevaisuuden suunnitelmissa ovat myös kannanotot kiertotaloudesta ja
53 kaivannaisteollisuudesta.

54

55

56 TAVOITTEET JA MITEN NIIHIN PÄÄSTÄÄN

57

58 **Tavoite 1: Pysäytetään Suomen luonnon monimuotoisuuden heikentyminen.**

59

60 Suomi on YK:n biodiversiteettisopimuksessa sitoutunut pysäyttämään luontonsa
61 monimuotoisuuden hupenemisen vuoteen 2020 mennessä. Lajien uhanalaisuuden tärkein
62 syy on niiden elinympäristöjen häviäminen, erityisesti tämä koskee metsiä.

63 Monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttäminen vaatii lisää suojelualueita, mutta myös
64 heikentyneiden elinympäristöjen ennallistamista ja parempaa luonnonhoitoa talousmetsissä.

65

66 Biodiversiteettisopimuksen mukaisesti Suomessa tulee lisätä merkittävästi maa-alan ja
67 sisävesien suojelua. Kansainväliset sopimukset edellyttävät Suomelta myös kunnianhimoisia
68 ennallistamistoimia jo heikentymään päässeille ekosysteemeille.

69

70 Tavoitteiden saavuttaminen vaatii merkittävää suojelualueiden lisäämistä. Tiivis ja kytketty
71 suojelualueiden verkosto vähentää lajien sukupuuttoriskiä enemmän kuin erilleen sijoitellut
72 suojelualueet. Jotta suojelu- ja ennallistamistoimenpiteiden suunnittelu olisi pitkäjänteistä ja
73 ekologisesti kustannustehokasta, on niiden toteuttaminen järkevää hoitaa pitkäaikaisten,
74 vakaasti rahoitettujen ohjelmien kautta. Vihreät kannattaa suojeluohjelmien yhdistämistä
75 yhdeksi, merkittävästi nykyistä paremmin resursoiduksi, elinympäristöjen suojelu- ja
76 ennallistamisohjelmaksi. Tätä varten tulisi perustaa parlamentaarinen työryhmä, joka
77 mahdollistaisi pitkäjänteisen työn kulloinkin istuvasta hallituksesta riippumatta.

78

79 Suomalaisella metsäluonnolla ei mene niin hyvin kuin yleisesti uskotaan. Puut kasvavat kyllä
80 erinomaisesti, mutta samanaikaisesti lukuisat metsälajit kärsivät voimakkaan metsätalouden
81 seurauksena elinympäristöjensä muutoksista. Suomessa elävistä metsälajeista 814 on
82 uhanalaisia, ja melkein yhtä suuri 776 lajin joukko on luokiteltu silmälläpidettäviksi. Nämäkin
83 lajit voivat uhanalaistua tulevaisuudessa, jos niiden elinympäristöjen heikentyminen jatkuu.

84

85 Metsätalouden toimet ovat vähentäneet tiettyjen elinympäristöjen, kuten vanhojen
86 luonnontilaisten metsien, määrää ja heikentäneet niiden laatua. Metsien talouskäyttö on
87 ensisijainen uhanalaisuuden syy 74 %:lle kaikista uhanalaisista metsälajeista. Näin ei
88 kuitenkaan tarvitse olla. Luonnonarvojen vaaliminen talouskäytössä olevissa metsissä on
89 tärkeä osa metsäluonnon säilyttämistä ja suojelua. Luonnon monimuotoisuutta tukeva

90 jatkuvan metsänkasvatuksen menetelmä mahdollistaa sekä taloudellisen tuoton
91 hankkimisen että luonnon monimuotoisuuden vaalimisen talousmetsissä. Metsähakkuiden
92 määrä on myös tärkeää asettaa luonnon kannalta kestävä tasolle, enintään 65 miljoonaa
93 kuutiometriin vuodessa.

94

95 **Toimenpiteet:**

- 96 • Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSO laajennetaan koskemaan
97 kaikkia elinympäristötyyppejä ja ennallistamista ja sen rahoitusta lisätään
98 merkittävästi.
- 99 • Pienennetään Metsähallituksen tuotto-odotuksia. Siirrytään valtion metsien hoidossa
100 FSC-sertifikaattiin ja pääosin jatkuvapeitteiseen metsänkasvatukseen.
- 101 • Kasvatetaan valtionmetsien keski-ikää ja suojellaan kaikki Etelä-Suomen yli 120-
102 vuotiaat valtionmetsät.
- 103 • Hallitusohjelmaan sisällytetään selvitys metsälain muutostarpeesta, erityisesti siitä
104 miten luonnon monimuotoisuutta voidaan vahvistaa talousmetsissä, lahoppuun
105 määrää nostaa ja kantojen jättämistä maahan edistää.
- 106 • Lisätään metsänomistajien ohjausta jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen ja luonnon
107 monimuotoisuutta ylläpitävän metsänkäsittelyn yleistymiseksi.
- 108 • Uudistetaan kestävä metsätalouden tukijärjestelmä. Lakkautetaan luonnolle
109 haitalliset tuet, kuten kunnostusojitusten tuet, ja kohdennetaan ne uudelleen
110 esimerkiksi jatkuvapeitteiseen metsänkasvatukseen, luonnonhoitoon ja
111 ekosysteemipalveluiden säilyttämiseen.
- 112 • Luovutaan turpeentuotannosta vaihteittain ja kielletään uudis- ja kunnostusojitukset
113 nykyisillä turvemailla. Määritellään vesiensuojelun kannalta herkäät vesistöjen valuma-
114 alueet, joihin suunnataan kunnostus- ja vesiensuojelutoimia.
- 115 • Toteutetaan soidensuojelun täydennysohjelma luonnonsuojelulain mukaisena
116 ohjelmana lunastusmahdollisuuksineen.
- 117 • Uudistetaan vesivoimayhtiöiden ympäristö- ja kalatalousvelvoitteet ja laitetaan ne
118 täytäntöön voimaloiden aiheuttamien ympäristöhaittojen kompensoimiseksi.
- 119 • Kielletään malmien etsintä luonnonsuojelualueilla. Malminetsinnän on
120 luonnonsuojelualueilla tarpeetonta, koska kaivostoiminta niillä on kiellettyä. Etsintä
121 voi myös aiheuttaa haittaa luontoarvoille.
- 122 • Tehdään uusien kansallispuistojen perustamisesta pitkän aikavälin suunnitelma, jota
123 voidaan toteuttaa suunnitelmallisesti hallituskausien yli.
- 124 • Uudistetaan ympäristönsuojelulakia velvoittamaan ekologinen kompensatio luonnon
125 monimuotoisuutta heikentäviltä toimilta, jotta ekosysteemien tila ei
126 kokonaisuudessaan heikentyisi.
- 127 • Turvataan Euroopan Unionin ympäristöalan rahoitusjärjestelmä Lifen omarahoitus.
- 128 • Taataan laji- ja luontotyyppi-inventoinneille riittävä taso ja turvataan niiden rahoitus.
- 129 • Kohdennetaan aktiivisia suojelu- ja hoitotoimia luonnon monimuotoisuuden kannalta
130 arvokkaimmille ydin- ja yhteysalueille. Luonnonsuojelun ydin- ja yhteysalueiden
131 määrittely tuodaan selkeästi ja maakuntia velvoittavasti valtakunnallisiin
132 alueidenkäyttötavoitteisiin (VAT).
- 133 • Täydennetään suojelualueverkostoa. Otetaan mukaan myös luontoarvoiltaan
134 vähäisempiä kohteita, mikäli se katsotaan suojelun tavoitteiden kannalta
135 perustelluksi. Pidemmällä aikavälillä luontoarvot lisääntyvät.
- 136 • Tehostetaan perinnebiotooppien suojelua. Maatalouden muovaamille
137 perinnebiotoopeille, kuten niityille ja laitumille, on vuosisataisen hoidon myötä

138 kehittynyt omaleimainen ja rikas eliölajisto. Perinnebiotooppialueiden pinta-ala on
139 kuitenkin vähentynyt yli 90 % viimeisen 50 vuoden aikana.

- 140 • Parannetaan sisävesistöjen suojelua. Laaditaan arvokkaiden lintuvesien ja
141 -kosteikkojen kunnostusohjelma sekä soiden ennallistamisohjelma.

142

143 **Tavoite 2: Turvataan ympäristöhallinnon itsenäisyys ja vahvistetaan muuta** 144 **viranomaistoimintaa luonnon ja kansalaisten edunvalvojana.**

145

146 Suunnitellussa maakunta- ja soteuudistuksessa ympäristöhallinnon tehtävät ja henkilöstö on
147 suunniteltu siirrettäväksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista (ELY) ja
148 aluehallintovirastoista (AVI) osin Valtion lupa- ja valvontavirastoon (LUOVA) ja osin
149 maakuntiin. Valtion viranomaispäätökset tehtäisiin LUOVA:ssa, mutta monet valmistelevat
150 toimet ja luonnon monimuotoisuuden edistämistehtävät eriytettäisiin maakuntiin. Esimerkiksi
151 METSO-päätökset valmisteltaisiin maakunnissa, mutta niiden viranomaispäätökset tehtäisiin
152 LUOVA:ssa. Henkilöstön ja tehtävien jakaminen eri hallintotasoille lisää byrokratiaa ja
153 heikentää luonnonsuojeluun ja yleisen edun valvontaan käytettävissä olevia
154 henkilöstöresursseja.

155

156 Viime vuosina viranomaisten mahdollisuuksia valvoa yleistä etua ympäristöasioissa on
157 vähennetty ja maakuntauudistuksessa tätä linjaa aiotaan jatkaa. Ympäristöön vaikuttavien
158 päätösten lainmukaisuuden valvontaa ja päätöksistä valittamista sysätään tavallisten
159 kansalaisten ja järjestöjen harteille. Riippumattomien ympäristö- ja kalatalousviranomaisten
160 mahdollisuuksia valvoa yleisen toteutumista on turvattava ja vahvistettava.

161

162 Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) uudistuksen myötä niiden merkitys
163 maankäytön ohjauksessa pienenee. Tavoitteiden yleispiirteisyys ja velvoittavuuden
164 väheneminen johtavat tilanteeseen, jossa jokainen maakunta tulee luomaan toisistaan
165 poikkeavia toimintatapoja ympäristö- ja luonnonsuojeluasioissa. Näitä toteutetaan kuten
166 kukin maakunta parhaaksi näkee. Tällöin on todennäköistä, että luonnonsuojelun tavoitteilla
167 ja kansainvälisillä sitoumuksilla ei ole painoarvoa vaan kaavoitus tehdään elinkeinojen
168 ehdoilla.

169

170 Metsäkeskus valvoo metsälain noudattamista ja kerää metsätietoa sekä edistää
171 metsänhoitoa ja luonnon monimuotoisuutta Suomen metsissä. Vastaavat vesilain ja
172 luonnonsuojelulain valvonta- ja edistämistehtävät yksityismailla ovat tällä hetkellä ELY-
173 keskuksissa. Metsäkeskus on säilynyt monista aiemmista suunnitelmista huolimatta
174 erillisenä organisaationa, mikä aiheuttaa haasteita tiedonsiirrossa ja luonnon
175 monimuotoisuuteen liittyvien lakien noudattamisessa. Tiedonsiirrossa, tiedon tuottamisen
176 laadussa ja metsänkäyttöilmoituksiin liittyvissä varoitusjärjestelmissä on ollut merkittäviä
177 puutteita. Metsäkeskukselle kuuluvat rauhoitettujen erityisen arvokkaiden elinympäristöjen
178 inventoinnit, uusien kohteiden virallistuminen ja toimenpiteiden valvonta metsälakikohteissa
179 on resurssien puuttuessa ollut heikkoa.

180

181 **Toimenpiteet:**

- 182 • Vahvistetaan itsenäistä ympäristöministeriötä ja ympäristöhallintoa.
- 183 • Maakuntauudistuksessa siirretään ELY-keskusten ympäristövastuualue
184 kokonaisuudessaan uuteen Valtion lupa- ja valvontavirastoon (LUOVA)
185 ympäristöministeriön alaisuuteen ja sen toimintaan osoitetaan riittävä rahoitus.

- 186 • Yleisen edun turvaamiseksi taataan ympäristöviranomaisille oikeus valittaa toisten
187 viranomaisten tekemistä päätöksistä
- 188 • Kaavoituksen ohjaus palautetaan valtiolle. Palautetaan ympäristöministeriölle
189 maakuntakaavojen vahvistaminen ja ympäristöviranomaisille kaavoituksen
190 poikkeuksien myöntäminen.
- 191 • Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, VAT:n, roolia vahvistetaan.
- 192 • Vahvistetaan ja kehitetään itsenäistä Suomen ympäristökeskusta (SYKE).
- 193 • Selvitetään voidaanko Metsäkeskuksen organisaation tehtäviä siirtää soveltuvin osin
194 yhteen valtion muiden ympäristöviranomaistehtävien kanssa.
- 195 • Lisätään resursseja ympäristörिकosten selvittämiseen sekä salakalastuksen ja
196 salametsästyksen valvontaan. Kynnystä tutkintapyyntöihin tulee alentaa. Lisäksi
197 tulee selvittää mahdollisuutta tiukentaa ympäristörिकosten rangaistuksia.
- 198

199 **Tavoite 3. Selvitetään puutteellisesti tunnettujen lajien levinneisyyttä ja ekologiaa**
200 **sekä lisätään lajisuojelun keinoja.**

201

202 Suomen lajimäärän on arvioitu olevan vähintään 45 000 lajia. Viimeisimmän, vuonna 2010
203 julkaistun, Suomen lajien uhanalaisarvioinnin mukaan riittävät tiedot uhanalaisuusarviointiin
204 oli 21 398 lajista tai alemmasta taksonista. Tämä on noin 47 prosenttia lajistosta.
205 Riittämättömän tiedon vuoksi joudutaan noin puolet lajeista jättämään uhanalaisarviointien
206 ulkopuolelle. Suojelutoimenpiteet vaativat myös tietoa lajien elinympäristövaatimuksista.
207 Suomella on vastuu huolehtia uhanalaisesta lajistostaan ja sen suojelutoimista sekä
208 harjoittaa vastuullista suurpetopolitiikkaa. Vieraslajien aiheuttamat haitat Suomen
209 alkuperäislajistolle tulevat todennäköisesti kasvamaan ilmastonmuutoksen myötä.

210

211 **Toimenpiteet:**

- 212 • Jatketaan puutteellisesti tunnettujen ja uhanalaisten lajien levinneisyyden ja
213 ekologian selvittämistä myös yksityismailla rahoittamalla erillisiä tutkimusohjelmia.
- 214 • Lisätään ympäristöhallinnon rahoitusta uhanalaisten lajien arviointiin, suojeluun,
215 seurantaan ja hoitoon.
- 216 • Toteutetaan uhanalaisten lajien suojelun toimenpideohjelman toimet.
- 217 • Varmistetaan Lajitietokeskuksen rahoitus riittävälle tasolle ja helpotetaan
218 vapaaehtoisten tekemien lajihavaintojen luonnonsuojelukäyttöä kehittämällä
219 tietojärjestelmiä ja yhteistyötä viranomaisten kanssa.
- 220 • Lisätään sektoritutkimuslaitoksien rahoitusta luonnon- ja ympäristönsuojelun
221 tutkimukseen.
- 222 • Vieraslajien torjuntaan ja sen koordinaatioon järjestetään valtion toimesta riittävät
223 resurssit.
- 224 • Muutetaan suurpetokorvaukset reviiriperustaisiksi ja ennaltaehkäistään
225 petovahinkoja.
- 226 • Lopetetaan uhanalaisten suurpetojen kaatolupien myöntäminen. Annetaan lupia vain
227 häirikköyksilöiden poistamiseen.
- 228

229 **Tavoite 4. Vahvistetaan Suomen asemaa globaalissa ja EU:n ympäristön- ja**
230 **luonnonsuojelussa.**

231

232 Luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja ilmastonmuutos ovat globaaleja megatrendejä,
233 joihin Suomi voi vaikuttaa kansainvälisen ympäristö- ja luonnonsuojelupolitiikan sekä EU:n
234 kautta. Suomi voi olla kokoaan isompi tekijä ja suunnannäyttävä kansainvälisessä
235 yhteistyötoiminnassa.

236

237 Meitä lähimpänä olevan kansainvälisiä suojelutoimia vaativan kohteen, Itämeren,
238 rannikkovesien ja avomeren tila on monilta osin heikentynyt. Ravinnekuormitus ei ole
239 pienentynyt ja ilmastonmuutos lisää rehevöitymisongelmia. Meri on myös pahoin
240 roskaantunut. Monimuotoisuus on vähentynyt myös ylikalastuksen, ruoppausten, läjitysten ja
241 rakentamisen vuoksi. Merien ja niiden lajiston suojelu vaatii kansallisten toimien lisäksi
242 kansainvälisiä toimia.

243

244 **Toimenpiteet:**

- 245 • Lisätään Yhdistyneiden kansakuntien ympäristöohjelman UNEP:n perusrahoitusta ja
246 nostetaan Suomen kehitysyhteistyörahoituksen taso YK:n ja EU:n sitoumuksen
247 mukaisesti 0,7 prosenttiin bruttokansantuotteesta.
- 248 • Tuetaan kansainvälisen ilmastopaneelin (IPCC) ja luontopaneelin (IPBES) toimintaa
249 ja lisätään niiden rahoitusta. IPBES edistää tieteen ja poliittisen päätöksenteon
250 välistä vuorovaikutusta luonnon monimuotoisuutta ja ekosysteemipalveluja
251 koskevissa asioissa sekä laatii monimuotoisuuden tilan arviointiraportteja samalla
252 tavoin kuin Ilmastopaneeli ilmastomuutoksen osalta.
- 253 • Torjutaan kemikalisoitumista ja haitallisten aineiden päätymistä maaperään,
254 vesistöihin tai ilmakehään niin kansallisen kuin EU:n lainsäädännön avulla. Kielletään
255 mikromuovit.
- 256 • Päivitetään kaivannaisia (kaivostoiminta, turpeen, soran ja kiviaineksen otto) sekä
257 merialueiden ruoppausta ja läjitystä koskeva lainsäädäntö, lupaprosessit sekä
258 valvonta siten, että ympäristö- ja yhteiskuntavastuu toteutuu.
- 259 • Vaaditaan EU:n maatalouspolitiikan CAP 2020 valmisteluun kunnianhimoiset
260 ympäristötoimenpiteet mukaan lukien vesiensuojelun tehostaminen ja kiertotalouden
261 edistäminen. Tukia tulee suunnata luonnon monimuotoisuutta lisääviin
262 toimenpiteisiin, kuten perinnebiotooppien hoitoon sekä hiilen sidontaan,
263 ympärivuotiseen kasvipeitteisyyteen ja torjunta-aineiden käyttöä vähentäviin
264 viljelymenetelmiin.
- 265 • Vahvistetaan arktisten alueiden suojelua. Otetaan arktisen luonnon suojelu
266 erityisteemaksi Suomen Arktisen neuvoston puheenjohtajakaudella.
- 267 • Tehostetaan muuttavien lajien seurantaa, tutkimusta ja suojelua niiden koko
268 esiintymisalueella.
- 269 • Jatketaan maiden välistä yhteistyötä Itämeren suojelussa sekä muussa
270 luonnonsuojelussa. Lisätään Green Belt -vyöhykettä Suomen ja Venäjän välillä.

271

272 **Tavoite 5. Huolehditaan taajamien viheralueiden, kaupunkimetsien ja lähiluonnon**
273 **riittävästä määrästä ja laadusta.**

274

275 Kunnilla ja kaupungeilla on hallussaan merkittävää maa- ja metsäomaisuutta. Julkisen
276 toimijan tulee huolehtia, että sen metsien hoito on taloudellisen ja sosiaalisen kestävyuden
277 lisäksi myös ekologisesti kestävä. Kaupunkien lähimetsät, puistot ja virkistysalueet ovat
278 usein rikkaita luonnon monimuotoisuuden kannalta. Tutkimusten mukaan luonnolla on suuri
279 merkitys ihmisten terveydelle ja hyvinvoinnille. Luonnossa liikkuminen mm. alentaa
280 verenpainetta, lievittää stressiä ja fyysisiä oireita. Kosketuksen monimuotoiseen luontoon on
281 esitetty myös hyödyttävän ihmisen mikrobistoja vahvistaen immuunipuolustusta ja siten
282 antavan suojaa sairauksilta. Kaupungistumisen edetessä ja maankäytön muospaineiden
283 kasvaessa on pidettävä huolta riittävästä ja monimuotoisesta luontoympäristöstä, joka on
284 saavutettavissa kaikille suurtenkin kaupunkien asukkaille.

285

286 **Toimenpiteet:**

- 287 • Päivitetään kuntien ja kaupunkien metsienhoito-ohjelmat ekologisesti kestäviksi ja
288 luonnonsuojeluohjelmat vastaamaan kansainvälisten biodiversiteettisopimusten
289 tavoitteita suojelusta ja ennallistamisesta.
- 290 • Kaavoituksessa otetaan käyttöön viherkerroinmenetelmä, joka kattaa kaiken
291 maankäytön taajama-alueilla. Viherkertoimen avulla voidaan määritellä alueelle
292 ekologinen vähimmäistaso.
- 293 • Edistetään kaavoissa ja kuntien rakennusjärjestyksissä vettä hyvin läpäisevien
294 pintamateriaalien käyttöä pihoidilla sekä hulevesien luonnonmukaista käsittelyä, kuten
295 kosteikkoja, laskeutusaltaita, tulvatasanteita, imeytyskenttiä ja greenstreet-ratkaisuja
296 katuverkostossa. Luonnonmukaisilla hulevesiratkaisuilla voidaan lisätä kaupunkien
297 viheralueita sekä luoda uusia elinympäristöjä lajeille ja siten edistää luonnon
298 monimuotoisuutta ja ihmisten hyvinvointia.
- 299 • Lisätään ympäristökasvatuksen ja luonnon- ja ympäristönsuojelujärjestöjen
300 rahoitusta. Ympäristökasvatuksen lisäksi lähiluonnossa oppiminen liitetään osaksi
301 varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmia.

302

303 Luonnonsuojeluun liittyvää lainsäädäntöä tulee tehdä pitkäjänteisesti, mutta olla valmiita
304 muutoksiin nopeallakin aikataululla tutkimuksen havaitessa uusia ongelmakohtia. Hyvänä
305 esimerkkinä nopeasta toiminnasta oli CFC-yhdisteiden eli freonien kieltö. Otsonikerroksen
306 hälyttävä ohentuminen havaittiin vuonna 1985 ja CFC-yhdisteet todettiin syyllisiksi
307 seuraavana vuonna. Kansainvälinen kieltö saatiin aikaan jo vuonna 1987. Tällä hetkellä
308 otsonikerros on hyvää vauhtia toipumassa. Kaikessa toiminnassa tulee huomioida
309 varovaisuusperiaate. Uudet innovaatiot ja keksinnöt ovat olleet ja ovat tulevaisuudessa
310 tärkeä osa ihmisten hyvinvoinnin kehittämistä. Kuitenkin, mikäli on syytä epäillä uuden
311 keksinnön olevan ympäristölle haitallinen, on sen vaikutukset tutkittava perusteellisesti
312 ennen laajempaa käyttöönottoa.

313